

РЕШЕНИЕ

№ 29

гр. Враца, 04.04.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ВРАЦА в публично заседание на четиринадесети март през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Калин Тр. Т.

при участието на секретаря Христина Т. Цекова
като разгледа докладваното от Калин Тр. Т. Търговско дело №
20221400900162 по описа за 2022 година
за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по предявени субективно и обективно кумулативно съединени иски за заплащане на застрахователно обезщетение за претърпени неимуществени вреди, причинени от настъпила смърт, вследствие на ПТП, с правно основание чл. 432, ал.1 КЗ вр. чл. 380 КЗ, във вр. с чл. 45 и чл. 52 ЗЗД и акцесорни иски за заплащане на мораторни лихви за забава върху претендираните обезщетения с правно основание чл.429, ал.3 и чл.497, ал.1, т.1 от КЗ.

В исковата молба ищите М. Б. Х., ЕГН ***** и Н. Й. П., ЕГН *****, и двете с постоянен адрес гр.Враца, чрез адв. Н. Д. и адв. Ж. Т. - ШАК, твърдят, че са законни наследници (първата от тях като преживяла съпруга, а втората – като фактически и отглеждана дъщеря) на починалия вследствие на ПТП Б. Ц. Х., ЕГН:*****, на 72 години. Поддържат, че на 12.03.2022г., около 10:40 ч. в гр. Враца, *** ***, в междублоково пространство е настъпило ПТП, при което л.а марка “Фиат”, модел „Пунто“ с рег. № ВР *** СА, управляван от виновния водач А. З. Н., в резултат на движ.е, несъобразено с разпоредбите наЗДвП, с несъобразена скорост блъска правомерно движещия се по пешеходна пътека пешеходец Б. Ц. Х.. Вследствие на удара Б. Ц. Х. е получил тежки травми, изразяващи се във фрактура на черепа и мозъчен вътрешен кръвоизлив, с опасност за живота и въпреки усилията на медицинския екип на МБАЛ „Г.Странски“ гр. Плевен, умира на 14.03.2022г. Посочва, че във връзка с процесното ПТП е издаден

Констативен протокол с рег. № 967 000 - 2729/15.03.2022г. и е образувано ДП № 270/2022г. по описа на РУ на МВР Враца, пр.пр. по описа на РП Враца, в последствие изпратено към ОП Враца. Изтъкват, че към датата на събитието е било налице валидно застрахователно правоотношение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ за л.а. с марка “Фиат”, модел „Пунто“ с рег. № ВР *** СА между виновния водач и ответното дружество „ДЗИ - Общо застраховане“ ЕАД, с полица № BG/06/121002615248, начална дата на покритие 08.09.2021 г. и крайна дата на покритие 07.09.2022г. Твърдят, че на основание чл. 380, ал.1 от КЗ на 04.07.2022г. са депозирали писмена претенция пред застрахователя за изплащане на обезщетение за неимуществените вреди, изразяващи се в болки и страдания по повод смъртта и загубата на Б. Ц. Х., по която е образувана преписка № 43072952200116 от 12.07.2022г., по която са получили отговор от ответника с искане за представяне на допълнителни документи за произнасяне, като до момента на предоставянето няма основание да изплати застрахователни обезщетения, който отговор приравняват на отказ, съгласно чл. 496, ал.2, т.2 КЗ. Поддържат, че със смъртта на Б. Х. са изгубили своята най-голяма емоционална и духовна опора, център на тяхното семейство любим човек, съпруг, баща, приятел, единствен родственик за Н., с оглед на силната емоционална връзка, която са имали с него. Посочват, че Б. Х. се е грижил за тях през целия си живот, същият е бил деен, работлив и се е грижил, както финансово, така и морално и емоционално за съпругата си и за Н., която е била негова фактическа дъщеря, оставена без майка - неговата сестра. Изтъкват, че са разчитали на него за всичко, че винаги са се съветвали с него, като най - възрастен човек в семейството, с най-много житейски опит и знания, ръководили са се от неговите съвети. Твърдят, че към настоящият момент страдат от пост травматичен стрес, изразяващ се в нарушение на съня, често главоболие и тревожност, като наличните им здравословни проблеми се задълбочават и развиват в отрицателна посока; преди настъпилото събитие са била контактни, радвали са се на сплотена семейна среда и на спокоен живот, както и на срещи с близки и приятели, а в момента са затворени и отчуждени, избягват срещи с други лица и така обичайните за всеки нормален човек срещи с приятели и стремеж към положителни емоционални преживявания. Поддържат, че Н. не е имала в живота до себе си собствен баща, като тази роля е играел за нея вуйчо й Б., брат на майка й, че след смъртта на майка й през 2006г. официално Б. поема грижата и възпитанието й, родителските грижи и права, като неин попечител и започват да живеят заедно, като семейство в дома на Б.. Посочват, че настъпилото събитие има за последица силно негативно влияние върху целия им бъдещ живот, че е налице особен интензитет на търпените болки и страдания, както и силно негативен отпечатък върху тяхната психика.

Молят съда, да осъди ответника „ДЗИ - Общо застраховане“ ЕАД, ЕИК: *** да заплати: на М. Б. Х. сумата 200 000,00 лева - обезщетение за претърпени неимуществени вреди във връзка с настъпилата смърт на нейния

съпруг; на Н. Й. П., ЕГН: *****, сумата 26 000,00 лв., частичен иск от 200 000 лв., съгласно изменението с молба вх. № 7006 от 29.11.2022г. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди във връзка с настъпилата смърт на нейния баща, ведно със законна лихва върху посочените по-горе суми, съгласно чл.429, ал.3 от КЗ, считано от датата на уведомяване с извънсъдебната претенция - 04.07.2022г. до окончателното ѝ изплащане, ведно със законна лихва върху посочените по-горе суми (главница и лихва по чл.429, ал.3 от КЗ), считано от датата, на която изтичат 15 работни дни, съгласно чл. 497, ал.1, т.1 от КЗ, или от 26.07.2022г. до окончателното изплащане.

В съдебното заседание с протоколно определение, по искане на ищцовата страна съдът на основание чл. 214, ал. 1 ГПК, допусна изменение в размера на предявения от Н. Й. П. иск за неимуществени вреди като увеличи същия от 26 000 лв. на 200 000 лв.

Ответникът "ДЗИ-Общо застраховане" ЕАД, ЕИК ***, гр. София, чрез юрк. В. Й., в срока по чл.367, ал.1 ГПК е подал **отговор**, с който оспорва изцяло по основание и размер предявените искове. Не оспорва валидността на застрахователния договор по застраховка „Гражданска отговорност“, обективиран в полица № BG/06/121002615248, сключен относно л.а. „Фиат Пунто“ с рег. № ВР *** СА, към датата на процесното събитие. На първо място, оспорва наличието на всички елементи от фактическия състав на деликта: че водача на посочения лек автомобил с действията си е причинил смъртта на родственика на ищите, тъй като, с оглед висящото към момента наказателно производство и липсата на влязъл в сила окончателен съдебен акт, не е установено водача да има вина за настъпването на процесния деликт; не е установена противоправността на действията му, съответно - не е установено наличието на причинно-следствена връзка между извършените от него действия и настъпилия вредоносен резултат. Алтернативно, въвежда **възражение за съпричиняване** от страна на починалия родственик на ищите, като твърди, че с поведението си, като пешеходец, не е спазил разпореденото от ЗДвП поведение за пешеходците, а именно: преди да навлязат на платното за движ.е, да се съобразят с приближаващите се пътни превозни средства; да не удължават ненужно пътя и времето за пресичане, както и да не спират без необходимост на платното за движ.е; да не навлизат внезапно на платното за движ.е; да не пресичат платното за движ.е при ограничена видимост; да пресичат само на обозначените за това места, както и че нарушавайки правилата за движ.е, е станал причина/допринесъл е за настъпването на процесното произшествие и съответно - за настъпването на негативните за самия него последици. На второ място, оспорва твърдението, че за ищите настъпилото събитие е предизвикало дълбок психически дискомфорт, че са били лишени от морална опора и материална подкрепа и твърдението за изключителна привързаност между починалото лице и ищите. По отношение на ищцата Н. Й. П. оспорва твърдението, че е била създадена връзка между

нея и починалия Б. Х. като между баща и дъщеря и че е била отглеждана от него, че той е имал ролята на баща в живота ѝ. Алтернативно - в случай, че се установи да са били създадени близки отношения между тях двамата, то счита, че съдът следва да вземе предвид обстоятелството, че към датата на процесното събитие тази ищца е била пълнолетна, вероятно вече е имала собствено семейство - партньор и деца, за което се е грижила, т.е. близката емоционална и душевна връзка, обичайно изградена между родител и детето му, е била също обичайно и напълно по естествен начин трансформирана поради житейските събития и техния естествен ход. Оспорва също и твърдението, че ищцата Н. Й. П. е живеела заедно с починалото лице Б. Х. и неговата съпруга, с оглед нелогичността на това твърдение с посочения адрес - апартамент и бройката на лицата, за които се твърди да са живеели едновременно в него - по ТД № 161/2022 г. на ОС Враца се твърди, че там са живеели и двамата сина на починалото лице, заедно със съпругите си и децата си. Оспорва също и твърденията, че починалия е работил към датата на смъртта си, че се е грижил финансово за съпругата и племенницата си. На трето място, ответникът оспорва и размера на исковите, като завишени по размер, не съответстващи на действително претърпените морални вреди от страна на ищите и не съобразени с критерия „по справедливост“ и с практиката на съдилищата при компенсиране на вреди при аналогични случаи. Оспорва също и тезата, изложена в исковата молба, че при определяне размера на обезщетението следва да се вземе предвид нарастващата инфлация в страната, като бъде приложена към размера на обезщетението и съответно на инфлационния индекс бъде увеличено обезщетението, като излага конкретни съображ.я в тази насока. На последно място, оспорва акцесорния иск за присъждане на лихва, като твърди, че не е изпаднал в забава, тъй като от страна на претендиращото лице не е представено доказателство за наличието на основание на претенцията на обезщетяване, т.е. за наличието на елементите от фактическия състав на деликта. Намира също направеното двойно искане за законна лихва върху една и съща главница за абсурдно и противоречащо на изначалната функция и основание на присъждането на законна лихва за забава. Моли съда, да отхвърли предявените срещу него икове изцяло като неоснователни и недоказани ведно с всички законови последици; алтернативно, в случай, че съдът намери основание за присъждане на обезщетение, да намали претендирания размер на обезщетенията до такъв, съобразен с конкретните обстоятелства в настоящия случай, със съдебната практика при определянето на обезщетение по аналогични случаи, както и с приноса от страна на починалото лице към настъпването на деликта, както и да му присъди сторените по делото разноски, вкл. и юрисконсултско възнаграждение.

По делото в срок е постъпила **допълнителна искова молба** от ищите. В същата, във връзка с твърдяното съпричиняване от страна на пострадалото лице, твърдят, че Б. Х. е спазил всички правила за двиЖ.е по пътищата. Относно оспорване наличието на описаните от тях по вид и характер болки и

страдания смятат, че са ангажирали съответните доказателства и доказателствени искания, с които да ги установят. Считат също, че претендирания размер на обезщетенията е справедлив и отговаря на съдебна практика в България; че посочването на възрастта на починалия, като обстоятелство, което следва да се вземе предвид в отрицателна посока при преценка на размер на дължимо обезщетение, е дискриминационно, както и тълкуването, че при тази възраст пострадалия не е могъл да се грижи за семейството си, както и че макар и да са сменяли адресните си регистрации, са били заедно в едно домакинство, на един адрес в бащината къща и не са се разделяли, което и обуславя силната им привързаност един към друг.

В срока по чл.373, ал.1 от ГПК по делото е постъпил **отговор на допълнителната искова молба**, в който ответникът заявява, че поддържа отговора на исковата молба и излага кратки съображ.я в тази насока.

След като обсъди събраните по делото писмени и гласни доказателства, поотделно и в тяхната пълнота, настоящият съдебен състав приема за установено от фактическа страна следното:

Установи се по делото, че на 12.03.2022г., около 10:40 ч. в гр. Враца, на *** ***, в междублоково пространство е настъпило ПТП, при което л.а марка "Фиат", модел „Пунто“ с рег. № ВР *** СА, управляван от А. З. Н. е блъснал движещия се по пешеходна пътека пешеходец Б. Ц. Х..

За произшествието е съставен Констативен протокол за ПТП с пострадали лица рег. № 967 000 - 2729/15.03.2022г. от посетилите ПТП дежурни служители ПТП от сектор ПП при ОДМВР-Враца, в който е посочено, че е убит пешеходеца Б. Ц. Х. с ЕГН ***** от гр. Враца. За произшествието е образувано ДП № 270/2022 г. на РУ-Враца.

От представеният препис – извлечение от акт за смърт № 0734/16.03.2022 г., издаден от община Плевен /л. 14/, се установява, че Б. Ц. Х. е починал на 14.03.2022 г. в гр.Плевен.

С влязла в сила присъда № 3 от 18.01.2023г., постановена по НОХД № 716/2022г. на Окръжен съд – Враца, подсъдимият А. З. Н., ЕГН *****, е признат за виновен в това, че на 12.03.2022г. около 10:40 часа в град Враца, на *** *** при управление на моторно превозно средство - лек автомобил „Фиат", модел „Пунто“, с рег. № ВР *** СА, при нарушение на правилата за движ.е по пътищата, а именно чл. 119, ал.1 от ЗДвП, като не е пропуснал стъпилия на пешеходна пътека пострадал и преминаващ по нея, не е намалил скоростта и не е спрял и по непредпазливост е причинил смъртта на Б. Ц. Х. с ЕГН *****, починал на 14.03.2022г в УМБАЛ „Д-р Георги Странски" - гр.Плевен, като деянието е извършено на пешеходна пътека, поради което и

на основание чл.343, ал.3, предлож.е последно, буква "б", предл. 1-во вр. с чл.343, ал.1 буква "в", във връзка с чл.342, ал.1 вр. чл.58а, ал.1 НК, му е наложено наказание.

С определението по чл.374 ГПК съдът е обявил на страните за безспорни и ненуждаещи се от доказване, на основание чл.146, ал.1, т. 4 от ГПК, вр. с чл.377 от ГПК: съществуването на валидно застрахователно правоотношение по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите, обективизирано в застрахователна полица № BG/06/121002615248 с период на валидност от 08.09.2021 г. до 07.09.2022г., сключена при ответното застрахователно дружество "ДЗИ-Общо застраховане" ЕАД, с която застрахователят-ответник покрива отговорността на водача на лек автомобил с марка "ФиаТ", модел „Пунто“ с рег. № ВР *** СА - А. З. Н.; предявена пред застрахователя извънсъдебна претенция на 04.07.2022г. за изплащане на застрахователно обезщетение от ищците за причинени неимуществени вреди, вследствие на ПТП от 12.03.2022г. и образувана застрахователна преписка № 43072952200116 от 12.07.2022г.; неизплащане на дължимото застрахователно обезщетение от застрахователя към момента на подаване на исковата молба.

Установи се също, от представеното удостоверение за граждански брак от 14.11.1971г., издадено от община Враца, че ищцата М. Б. Х. и пострадалия Б. Ц. Х. са сключили граждански брак. От приложеното удостоверение за наследници изх. № 3379/18.03.2022г. но Община Враца се установи, че Б. Ц. Х., починал на 14.03.2022г., е оставил като наследници преживяла съпруга М. Б. Х. и синове Б. Б. Х. и М. Б. Х..

За разрешаване на спорния по делото въпрос дали ищцата Н. Й. П. е в кръга на лицата, които имат право да търсят обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на Б. Ц. Х., с оглед твърденията ѝ, че е била с него в трайно установени близки отношения, които не са били оформени по съответния ред, както и за установяване на преживените от ищците страдания и неудобства от смъртта на Б. Ц. Х., по делото са събрани писмени и гласни доказателства.

Установи се по делото, че ищцата Н. Й. П. е племенница на Б. Ц. Х. (същият е неин вуйчо). Нейната майката Й. Ц. П. (сестра на Б. Х.) е починала на 14.06.2006г. и след смъртта ѝ Б. Х. е назначен за попечител на ищцата, съгласно заповед № 825/23.06.2006г. на Органа по настойничество и попечителство при Община Враца.

Видно е от представените удостоверения за настоящ адрес на Н. П., че до 15.09.2009г. същата е имала регистриран настоящ адрес в ***, а след тази дата настоящият ѝ адрес е бил в гр.София. Постоянният и настоящ адрес на Б. Х. и на другата ищца М. Х. е бил в ***.

Свидетелят М. Т. (съпруг на Н. П.) твърди в показанията си, че се е запознал с ищцата Н. П. през 2009г., когато били студенти в София и че често е идвал с нея във Враца при семейството ѝ, в което били М., Б., Б., Л. и малкия М., които били изключително весели и го приели радушно. Поддържа, че М. и Б. се представили като семейство на Н. П. и така се чувствало. Посочва, че Б. и Н. били близки, че той се явявал като нейна бащина фигура, дори и той се чувствал по този начин, т.е. искал да получи неговото одобрение за това да станат с Н. семейни. По начина, по който разговарят, по който се прегръщат, смеят, дискутират двамата някаква тема, свидетелят прави извод, че Б. и Н. са семейство. Свидетелят установява, че Н. често се допитвала до Б., вслушвала се в него, както и той в нея, винаги имало едно усещане за слабо място, защото тя е момиче, тя е по-малка от синовете му и той я закрилял. След като разбрала за смъртта на Б., Н. се чувствала ужасно, била съкрушена, изглеждала все едно, че е загубила баща си - била разплакана и разстроена. Четири месеца след смъртта на Б. свидетелят и Н. се бракосъчетали, но Н. се чувствала зле, тъй като Б. е трябвало да я съпроводи на сватбата, но него го нямало. Според свидетеля сега Н. е още разстроена, има носталгия, като се съберат вече не е същото.

От показанията на свидетелката П. Я. (братовчедка на Н. П.) се установи, че след смъртта на майката на Н., Б. заявил пред всички, че той ще я вземе при своето семейство и няма да допусне да отиде в домове за сираци; бил загрижен и отговорен и смятал, че той ще отгледа Н.. Според свидетелката връзката между Н. и Б. била изключително близка, на основата на бащински грижи; Б. и М. били една голяма опора за това дете, приели я в семейството си, грижили се за нея, осигурили ѝ самостоятелна стая, тъй като те имат две момчета, които също я приели като своя сестра. Свидетелката установи, че всички в този род са много близки, няма кавги, има мир, дружба, разбирателство и помощ между самите братя и сестри /има предвид Б. и Й. – майката на Н./. Отношенията между М. и Б. били прекрасни, били задружно семейство, били и приятели, отгледали прекрасни деца, внуци и Н., която приели в семейството и я обгрижвали като майка и баща. С голяма майчинска

обич и М. се грижила за Н.; последната била нахранена и облечена; те й дали добро възпитание на честност, на уваЖ.е към възрастните хора, на отговорност. Според свидетелката Б. бил весел човек, пеел. Той се грижил за Н. с огромна бащинска любов, бил й като баща; спокойно разговарял с нея, с бащинска обич и любов и се е гордял с нея; когато била болна, Б. я водел на лекар. Н. уважавала Б. като баща и родител, тъй като нейният баща бил починал, когато тя била много малка. М. и Б. подкрепяли Н. и след като тя заминала в София, за да учи, търсели й квартира, като М. я посещавала в София; Н. не е оставала без родителски контрол. Свидетелката установи, че след като Б. бил блъснат от автомобил М. плакала, била разстроена, Н.вала се да не се случи най-лошото. Н. също била много разстроена, със смъртта на Б. преживяла смъртта на майка си втори път; била изключително съкрушена; тя е била винаги усмихната, а сега вече е замислена и тъжна, не е това усмихнато момиче, което е било. На погребението на Б. и двете плакали, били разстроени и изпитвали изключителна мъка. Според свидетелката след смъртта на Б. М. се затворила в себе си, станала по умислена; преди свидетелката се срещала с нея на кафе, заедно се разхождали, а сега тя не е такъв човек, не се смее, не желае да си говорят весели случки; още е в депресия и отслабнала от мъка, не може да прежали един такъв любим човек, продължава да ходи на гроба на мъжа почти всеки ден. Свидетелката твърди, че Б. не е имал никакви здравословни проблеми, дори си спомня, че в разговор с него няколко дни преди ПТП, той й споделил, че е ходил на преглед и докторът му казал, че е в отлично здраве.

Свидетелката Б. Т. (племенница на М. Х.) установи с показанията си, че никога не е присъствала на скандал между Б. и М. или да е чувала за такова нещо, че децата им живеят при тях, че са сплотено и перфектно семейство, че винаги са се поддържали, помагали са на другите си роднини и винаги са били заедно. В деня на смъртта на Б. свидетелката е отишла в тяхната къща и видяла М., която била в ужасно състояние, била изпаднала в стрес, не била на себе си, плакала постоянно. И сега, според свидетелката, на М. й е много тежко, мъката й е огромна; винаги когато говорят за Б., тя се разплаква и натъжава; постоянно е тъжна, отслабнала е, често ходи на гроба на Б.. Свидетелката изтъква, че Б. е бил добър човек, работил е и в чужбина и когато се е връщал винаги е носил на близките си подаръци и сладкиши; винаги е почитал и уважавал брата на жена си; бил е блестящ и чудесен човек.

Свидетелката установи, че Н. е отгледана от Б. и М. като собствена дъщеря и била за тях тяхното момиче, тъй като е загубила родителите си като малка. Отпреди, когато се виждали, Н. винаги била усмихната, а на помена на една година от кончината на Б., била тъжна, не била толкова ведра, просто не е щастлива сега.

От показанията на свидетеля В. Ф. (бивш колега и семеен приятел на Б.) се установи, че двамата се познават от 1971г. и от тогава почти са все заедно, работили заедно, заедно живеели семейно, ходили в тях на гости и там оставали да спят. Свидетелят твърди, че Б. бил прекрасен човек. Когато Б. починал свидетелят веднага отишъл у тях и заварил М. тъжна, много ѝ било мъчно. И днес, когато свидетелят се среща с М., я вижда тъжна, мъката за Б. ѝ е голяма. Свидетелят не познава Н. П..

Съдът кредитира показанията на свидетелите като обективни, непротиворечиви и преки, при което следва да бъдат ценени при постановяването на решението. При преценка на показанията им съдът отчита възможната заинтересованост на първите трима от тях от изхода на делото, предвид близката им родствена, респ. съпружеска връзка с ищите, с оглед разпоредбата на чл.172 от ГПК.

При така възприетата фактическа обстановка, настоящият съдебен състав прави следните правни изводи:

Предявените иски с правно основание чл. 432, ал. 1, вр. чл. 380 КЗ, във вр. с чл. 45 и чл. 52 ЗЗД са допустими. Съгласно нормата на чл. 498 КЗ, установяваща абсолютна положителна процесуална предпоставка за допустимост на прекия иск на пострадалия от настъпило застрахователно събитие срещу застраховател, увреденото лице, което желае да получи застрахователно обезщетение, следва да отправи първо към застрахователя писмена застрахователна претенция по реда на чл. 380 КЗ. Ако застрахователят не е платил в срока по чл. 496, откаже да плати обезщетение или ако увреденото лице не е съгласно с размера на определеното или изплатеното обезщетение, пострадалият може да предяви претенцията си пред съда. Установи се по делото, че сочените предпоставки са налице – писмено заявление от ищите от 04.07.2022г. и отказ на застрахователя да определи и изплати обезщетение. Не е оспорена и материално – правната легитимация на ответника.

Правната норма на чл. 432, ал. 1 КЗ урежда и гарантира правната

възможност на увреденото лице да предяви пряк иск за обезщетяване на претърпените вреди срещу застрахователя, с когото делинквентът или отговорно за неговото противоправно деяние лице е сключил договор за застраховка "Гражданска отговорност", обезпечаваща неговата деликтна отговорност. Основателността на прекия иск предполага установяване при условията на пълно и главно доказване в процеса на следните факти: 1. настъпилото ПТП и неговия механизъм, 2. противоправното поведение на виновния водач, 3. претърпените неимуществени вреди и 4. наличието на пряка причинна връзка между вредите и настъпилото ПТП, 5. ответникът да е застраховател на гражданската отговорност на причинилия произшествието водач. Вината съгласно установената с нормата на чл. 45, ал. 2 ЗЗД законова презумпция се предполага.

Съдът, след съвкупна преценка на събраните доказателства намира, че е налице кумулативното наличие на елементите от фактическия състав на деликта.

Съгласно разпоредбата на чл. 300 ГПК, влязлата в сила присъда на наказателния съд е задължителна за гражданския съд, който разглежда гражданските последици от деянието, относно това дали е извършено деянието, неговата противоправност и виновността на дееца.

С влязла в сила присъда № 3 от 18.01.2023г., постановена по НОХД № 716/2022г. на Окръжен съд – Враца, подсъдимият А. З. Н., ЕГН *****, е признат за виновен в това, че на 12.03.2022г. около 10:40 часа в град Враца, на *** **, при управление на моторно превозно средство - лек автомобил „Фиат“, модел „Пунто“, с рег. № ВР *** СА, при нарушение на правилата за движ.е по пътищата, а именно чл. 119, ал.1 от ЗДвП, като не е пропуснал стъпилия на пешеходна пътека пострадал и преминаващ по нея, не е намалил скоростта и не е спрял и по непредпазливост е причинил смъртта на Б. Ц. Х. с ЕГН *****, починал на 14.03.2022г в УМБАЛ „Д-р Георги Странски“ - гр.Плевен, като деянието е извършено на пешеходна пътека, поради което и на основание чл.343, ал.3, предлоЖ.е последно, буква "б", предл. 1-во вр. с чл.343, ал.1 буква "в", във връзка с чл.342, ал.1 вр. чл.58а, ал.1 НК, му е наложено наказание.

В настоящия случай, съдът, прилагайки разпоредбата на чл. 300 ГПК намира, че съдържащите се във влязлата в сила присъда № 3 от 18.01.2023г., постановена по НОХД № 716/2022г. на Окръжен съд – Враца, констатации

относно извършването на твърдяното в исковата молба деяние (механизмът на процесното ПТП от 12.03.2022г.), неговата противоправност и вината на водача на лек автомобил „Фиат“, модел „Пунто“, с рег. № ВР *** СА, А. З. Н. са безспорни обстоятелства и не подлежат на доказване в това производство.

Като взе предвид, че транспортните престъпления по чл.343, ал.3, предлоЖ.е последно, буква "б", предл. 1-во вр. с чл.343, ал.1 буква "в", във връзка с чл.342, ал.1 от НК са резултатни, т. е. елемент от фактическия състав е именно причинена смърт, настоящата инстанция намира, че следва да се считат за доказани в хода на настоящото производство при разглеждане на гражданските последици от извършеното деяние досежно имуществената отговорност на деликвента, също и причинената на пешеходеца Б. Ц. Х. смърт, посочена във влязлата в сила присъда на наказателния съд, както и причинно-следствена връзка между противоправното поведение на водача на лек автомобил „Фиат“, модел „Пунто“, с рег. № ВР *** СА А. З. Н. и смъртта на Б. Ц. Х.. Формираната трайна съдебна практика на ВС /Решение № 896/26.03.1971 г. по гр. д. № 130/1971 г. на I г. о., Решение № 2293 от 15.11.1976 по гр. д. № 1789/76 на I г. о., Решение № 53 от 02.11.1981 г. на ОСНК на ВС, Решение № 3421/18.01.1980 г. по гр. д. № 1366/1979 г. -I г. о., Решение № 2759/26.09.1981 г. по гр. д. № 2095/1981 г. -I г. о./ е, че влязлата в сила присъда /респ. споразумение или решение по чл.78а НК/ относно размера на причинените вреди формира сила на пресъдено нещо, поради което е задължителна за гражданския съд, само когато размерът на вредите е елемент от фактическия състав на престъплението. Ето защо и съдът приема, че по делото е установено, че в резултат на виновното и противоправно поведение на А. З. Н. на 12.03.2022г., е причинена смъртта на Б. Ц. Х..

Безспорен по делото е фактът, че гражданската отговорност на виновния за произшествието водач е застрахована при ответника и събитието е настъпило в срока на покритие на застрахователната полица.

Изложеното дава основание на съда да приеме, че по делото е доказано по безспорен начин основанието за възникване на прякото право на увредените лица по чл. 432, ал. 1 от КЗ срещу застрахователя по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите за справедливо обезщетяване на претърпените при застрахователното събитие страдания по критерия на чл. 52 от ЗЗД.

По спорния по делото въпрос за материалноправната легитимация на

ищите да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинената смърт на Б. Ц. Х. съдът намира следното:

Отговор на въпроса кои са лицата, материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък, е даден в Тълкувателно решение № 1/2016 г. от 21.06.2018 г. по т. д. № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС, с което е прието, че материално легитимирани да получат обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на техен близък са лицата, посочени в Постановление № 4 от 25.05.1961 г. и Постановление № 5 от 24.11.1969 г. на Пленума на Върховния съд, и по изключение всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. Обезщетение се присъжда при доказани особено близка връзка с починалия и действително претърпени от смъртта му вреди. В съобразителната част на посоченото тълкувателно решение е разяснено, че с Постановление № 4/25.V.1961 г. Пленумът на ВС се е произнесъл, че правилното прилагане на закона изисква за неимуществени вреди да бъдат обезщетявани само най-близките на пострадалия - неговите низходящи (деца), съпруг и възходящи (родители), и то след като се установи, че действително са претърпели вреди. Най-близките на починалия (по смисъла на двете постановления) се ползват с право на обезщетение, тъй като поради естеството на съществуващата житейска връзка е логично да се предполага, че те търпят пряко, непосредствено и за продължителен период от време значителни по степен морални болки и страдания от загубата му. Правото на най-близките да получат обезщетение не е абсолютно и не може да бъде реализирано, ако претендиращият обезщетение не докаже, че действително е претърпял неимуществени вреди, които е справедливо да бъдат обезщетени съгласно чл. 52 ЗЗД.

С оглед изложеното ищцата М. Х. е от кръга на лицата, имащи право на деликтно обезщетение по правилата на чл. 45 ЗЗД при смърт, съгласно приетото от Пленума на ВС Постановление № 4/25.V.1961 г., тъй като видно от представените удостоверения за граждански брак и удостоверение за наследници на Б. Ц. Х., е била съпруга на починалото лице. Като преживяла съпруга на пострадалия Б. Х. тя се ползва с право на обезщетение за неимуществени вреди, тъй като поради естеството на съществувала житейска

връзка е логично да се предполага, че в продължителен период от време търпи значителни по степен морални болки и страдания от загубата му.

Доказа се също по делото, от показанията на разпитаните свидетели П. Я., Б. Т. и В. Ф., че ищцата М. Х. действително е претърпяла неимуществени вреди от смъртта на съпруга си Б. Х., които е справедливо да бъдат обезщетени съгласно чл. 52 ЗЗД. Установи се, че Б. бил добър човек, който почитал и уважавал близките и роднините си. Отношенията между М. и Б. били прекрасни, били задружно семейство, винаги са се поддържали и винаги са били заедно, били и приятели, отгледали прекрасни деца и внуци. След като Б. бил блъснат от автомобил М. плакала, била разстроена, Н.вала се да не се случи най-лошото. На погребението на Б. М. плакала, била разстроена и изпитвала изключителна мъка, била в ужасно състояние и не била на себе си. След смъртта на Б. М. се затворила в себе си, станала по умислена; не се смее, не желае да ѝ говорят весели случки; още е в депресия и отслабнала от мъка, не може да прежали съпруга си и често ходи на гроба му.

В Тълкувателно решение № 1/2016 г. от 21.06.2018 г. по т. д. № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС е посочено също, че от гледна точка на чл. 52 ЗЗД обаче е справедливо и други лица, извън най-близкия семеен и родствен кръг, да могат да получат обезщетение за неимуществени вреди, ако са създали с починалия постоянна, трайна и дълбока емоционална връзка, заради съдържанието на която търпят морални болки и страдания от смъртта му, сравними по интензитет и продължителност с болките и страданията на най-близките. Възможността за обезщетяване на други лица, извън изброените в Постановление № 4/61 г. и Постановление на 5/69 г., следва да се допусне като изключение - само за случаите, когато житейски обстоятелства и ситуации са станали причина между починалия и лицето да се породи особена близост, оправдаваща получаването на обезщетение за действително претърпени неимуществени вреди (наред с най-близките на починалия или вместо тях - ако те не докажат, че са претърпели вреди от неговата смърт).

Установи се по делото, от представените писмени доказателства, че ищцата Н. П. е племенница на Б. Х. (същият е неин вуйчо), т.е. помежду им е съществувала връзка на родство по съребрена линия, както и че след смъртта на нейната майката Й. Ц. П. (сестра на Б. Х.) през 2006г. Б. Х. е назначен за попечител на ищцата. Установи се също, от събраните свидетелски показания, че връзката между двамата е била не само формална, а трайна и

дълбоко емоционална.

Установява се от показанията на разпитаните по делото свидетели П. Я. и Б. Т., че след смъртта на майката Й. П., нейният брат Б. и съпругата му М. приели Н. в семейството си, осигурили й самостоятелна стая, грижили се за нея като за свое дете, възпитавали я добре и били голяма опора за нея. Според първата от свидетелите връзката между Н. и Б. била изключително близка, на основата на бащински грижи, взаимна любов и уваЖ.е. Н. уважавала Б. като баща и родител, тъй като нейният баща бил починал, когато тя била много малка. М. и Б. подкрепяли Н. П. и след като тя отишла да живее и учи в София през 2009г., като не я оставяли без родителски контрол. От показанията на свидетеля М. Т. (съпруг на Н. П.) се установява, че в този период ищцата често посещавала семейството на М. и Б. във Враца, което тя смятала за свое и така се чувствало. И този свидетел посочва, че Б. и Н. били близки, че той се явявал като нейна бащина фигура, че Н. често се допитвала до Б., вслушвала се в него, както и той в нея. Смъртта на Б. много разстроила Н., същата се чувствала ужасно и била изключително съкрушена; преди тя била винаги усмихната, а след смъртта била замислена и тъжна, на погребението на Б. плакала и изпитвала изключителна мъка.

При тези конкретни житейски обстоятелства от правна страна се налага извод, че между ищцата Н. П. и починалото лице е била изградена постоянна, трайна и дълбока емоционална връзка; привързаността помежду им е била толкова силна, че смъртта на единият от родствениците е причинила на другия морални болки и страдания, надхвърлящи по интензитет и времетраене нормално присъщите за съответната родова връзка (в случая между вуйчо и племенница). Съдът приема, че настоящата хипотеза, касаеща ищцата Н. П., се покрива от разрешението, дадено в Тълкувателно решение № 1/2016 г. по т. д. № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС, според което по изключение материално легитимирано да получи обезщетение за неимуществени вреди от причинена смърт на негов близък е всяко друго лице, което е създадо трайна и дълбока емоционална връзка с починалия и търпи от неговата смърт продължителни болки и страдания, които в конкретния случай е справедливо да бъдат обезщетени. С оглед изложеното ищцата Н. П. е материално легитимирана да получи обезщетение за неимуществени вреди от смъртта на Б. Х..

Изложеното дава основание на съда да приеме, че по делото е доказано

по безспорен начин основанийто за възникване на прякото право на ищите по чл. 432, ал. 1 от КЗ срещу застрахователя по застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите за справедливо обезщетяване на причинените им от застрахователното събитие, довело до смъртта на Б. Х., неимуществени вреди по критерия на чл. 52 от ЗЗД.

Спорен по делото е и въпросът за размера на дължимото обезщетение за неимуществени вреди, с оглед прилож.ето на разпоредбата на чл. 52 ЗЗД.

При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди съдът се ръководи от принципите на справедливостта и от своето вътрешно убеждение. Неимуществените вреди, макар да имат стойностен еквивалент, са в сферата на субективните преживявания, затова за тяхното определяне имат значение различни обстоятелства.

Понятието "справедливост" по смисъла на чл. 52 ЗЗД не е абстрактно понятие, а е свързано с преценката на редица конкретни обективно съществуващи обстоятелства, които са специфични за всяко дело и които трябва да се вземат предвид от съда при определяне на размера на обезщетението, но във всички случаи правилното прилагане на чл. 52 ЗЗД при определяне на обезщетенията за неимуществени вреди от причинена в резултат на деликт смърт е обусловено от съобразяване на указанияте в ППВС № 4/1968 г. и многобройните решения, постановени от ВКС по реда на чл. 290 ГПК, общи критерии – момент на настъпване на смъртта, възраст и обществено полож.е на пострадалия, степен на родствена близост между пострадалия и лицето, което претендира обезщетение, действителното съдържание на съществуващите между пострадалия и претендиращия обезщетение житейски отношения. Възприето е и становището, че при определяне на справедливия размер на обезщетението за неимуществени вреди следва да се отчита и обществено-икономическата конюнктура в страната към момента на увреждането, чиито промени намират отраж.е в нарастващите нива на застрахователно покритие по задължителната застраховка "Гражданска отговорност на автомобилистите", съгласно чл.432 КЗ.

По отношение на размера на дължимото на ищите обезщетение настоящият съдебен състав, отчита близките отношения между ищите и починалия Б. Х. - като между съпрузи (с М. Х.) и вуйчо и племенница (с Н. П.), момента на настъпване на инцидента (2022 г.), възрастта на починалия

към този момент /72 г./, на ищцата М. Х. /70 г./ и на ищцата Н. П. /31г./ - в работоспособна възраст, семейната общност, внезапност на събитието; преждевременността на настъпилата смърт, предшествана от кратък период на хоспитализация на пострадалия поради изключително тежки травми, които са се оказали несъвместими с живота; промяната в емоционалното състояние на ищите, в резултат на процесния деликт и причинените им душевни болки, мъка и страдание от внезапната загуба на близък човек, така също и обществените и икономически отношения и застрахователните лимити към момента на настъпилата смърт. Спрямо ищцата М. Х. следва да се отчете и обстоятелството, че след смъртта на съпруга си същата е останала без своята опора в живота и че загубата на любимия човек е настъпила във възраст, когато тя е най-осезаема.

Следва да се отчете също така, че свидетелските показания не установяват съдържание на връзката между починалия и ищите, която поради определени житейски обстоятелства да се различава от нормалната и да обосновава изключителност на отношенията.

В отношенията между Б. Х. и неговата племенница Н. П. следва да се отчетат и обективните обстоятелства, че същият е полагал грижи за ищцата около три години (от 2006г. до 2009г.), като след този период около 13 години Н. П. не е живяла в едно домакинство с починалия, а като пълнолетна, е имала самостоятелен живот в друго населено място и не е била зависима от починалия. В тази връзка показанията на свидетеля М. Т. (съпруг на Н. П.), че ищцата често идвала в семейството на Б. Х., са недостатъчни да обосноват извод, че пострадалия е заемал пълноценно място в живота ѝ в последните 13 години от живота си. В това отношение особено показателни са показанията на свидетеля В. Ф. (единствения от свидетелите, който няма роднинска, респ. съпружеска връзка с ищите), който е бивш колега и близък семеен приятел на Б., оставал да преспи в неговия дом, че не познава Н. П.. Това обстоятелство, подкрепено и с установеното по делото, че ищцата Н. П. никога не е имала регистриран адрес, съвпадащ с този на Б. и М., безспорно поставя под съмнение достоверността на показанията на другите трима свидетели - съпруга на ищцата (свидетеля М. Т.) и близките ѝ родственици (свидетелките П. Я. и Б. Т.), относно фактическото пребиваване на ищцата Н. П. в дома на Б. и М. и качеството ѝ на отглеждано дете.

С оглед изложеното не могат да бъдат споделени вижданията, излож. в

исквата молба, че Н. П. е „отглеждана дъщеря” на пострадалия Б. Х.. В съобразителната част на Тълкувателно решение № 1/2016 г. от 21.06.2018 г. по т. д. № 1/2016 г. на ОСНГТК на ВКС е разяснено, че с Постановление № 5/24.11.1969 г. Пленумът на ВС е признал право на обезщетение и на отглежданото, но неосиновено дете, съответно на отглеждания го. Включването на посочените лица в кръга на правоимащите е мотивирано със съдържанието на съществувалите между тях и починалия житейски отношения, които са напълно сходни с отношенията между биологичен родител и дете и е справедливо, при установени действително претърпени вреди, те също да могат да получат обезщетение. Признаването на право на обезщетение на отглежданото дете, съответно на отглеждания го, е обвързано с изискване отглеждането да е било трайно и да е създавало връзка и чувства като между биологичен родител и дете, без да се поставя условие за предприети формални процедури по осиновяване или установяване на произход. Настоящият случай не е такъв, тъй като, както бе посочено по-горе, вуйчото Б. Х. е започнал да отглежда племенницата си Н. П., след като същата преди това в продълж.е на петнадесет години е била отглеждана от майка си, като това отглеждане е продължило три години.

Така установените обстоятелства, по мнение на настоящия състав, не са от естество да обусловят основателност на предявените искове в пълните им размери от по 200 000 лева на всяка от ищците, а други – необсъдени от съда, но изводими от събраните свидетелски показания релевантни факти, няма. Поради така съобразените факти, обезщетението по справедливост, съгласно чл. 52 ЗЗД, на ищцата М. Х. ще следва да се ограничи до размер 100 000 лева, а на ищцата Н. П. до размер 20 000 лева. Това е справедливото обезщетение в репарация на неимуществените вреди, които ищците са претърпели от смъртта на Б. Х., същото съответства на характера и интензивността на претърпените от ищците морални страдания, на икономическата конюнктура в страната към момента на увреждането, и на съдебната практика по сходни случаи.

Следва да се посочи, че неопределянето на обезщетение в пълния му предявен размер, се обуславя от степента на съществуващата емоционална връзка между всяка една от ищците – съпруга и племенница, която, както бе посочено по-горе, не се различава от нормалната и не обосновава изключителност на отношенията, предполагаща обезщетение в по-висок

размер.

По възраЖ.ето за съпричиняване:

За да е налице съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД, пострадалият трябва обективно да е допринесъл за вредоносния резултат, създавайки условия или улеснявайки с поведението си неговото настъпване, независимо дали е действал или бездействал виновно. Релевантен за съпричиняването и за прилагането на посочения законов текст е само онзи конкретно установен принос на пострадалия, без който не би се стигнало, наред с неправомерното поведение на деликвента, до увреждането като неблагоприятен резултат. Само това поведение на пострадал, което се явява пряка и непосредствена причина за произлезли вреди би могло да обуслови извод за прилагане на разпоредбата за съпричиняването. Принос ще е налице винаги, когато с поведението си пострадалия е създал предпоставки за възникване на вредите. Приносът на пострадалия следва да бъде надлежно релевиран от застрахователя чрез защитно възраЖ.е пред първоинстанционния съд и да бъде доказан по категоричен начин при условията на пълно и главно доказване от страната, която го е въвела. Изводът за наличие на съпричиняване по смисъла на чл. 51, ал. 2 ЗЗД не може да почива на предполоЖ.я, а следва да се основава на доказани по несъмнен начин конкретни действия или бездействия на пострадалия, с които той обективно е способствал за вредоносния резултат, като е създал условия или е улеснил неговото настъпване. Намаляване на обезщетението за вреди на основание чл. 51, ал. 2 ЗЗД е допустимо само ако са събрани категорични доказателства, че вредите не биха настъпили или биха били в по-малък обем. Съдът следва да прецени доколко действията на пострадалия са допринесли за резултата и въз основа на това да определи обективния му принос. Намаляването на размера на обезщетението следва да се извърши въз основа на комплексна преценка на степента на каузалност на действията на делинквента и на пострадалия, степента на тяхната обективна вредоносност, като самото намаляване следва да отразява размера на участието на увреденото лице в причиняването на общата вреда, т. е. подлежи на съпоставка тежестта на нарушението на делинквента и това на увредения, с цел установяване на действителния обем, в който всеки един от тях е допринесъл за настъпването на пътното произшествие.

В конкретния случай в отговора на исковата молба е наведено възраЖ.е

от застрахователя за съпричиняване на вредоносния резултат от страна на пострадалия с твърдения, че като пешеходец, не е спазил разпореденото от ЗДвП поведение за пешеходците.

Съдът намира това възраЖ.е за неоснователно, тъй като по делото не се ангажираха никакви доказателства от ответната страна, от които да се установи, че пострадалият, като пешеходец, е нарушил правилата на ЗДвП за двиЖ.е на пешеходците. Напротив, видно от влязлата в сила присъда № 3 от 18.01.2023г., постановена по НОХД № 716/2022г. на Окръжен съд – Враца, деянието, за което е осъден подсъдимият А. З. Н., е извършено на пешеходна пътека спрямо стъпилия на пешеходна пътека и преминаващия по нея пострадал Б. Ц. Х..

Изложеното обосновава извода на съда, че не е налице съпричиняване от страна на пострадалия, поради което релевираното от ответника възраЖ.е в този смисъл е неоснователно.

При горните мотиви съдът приема, че предявените иски за неимуществени вреди са частично основателни и следва да се уважат, като се осъди ответното дружество "ДЗИ-Общо застраховане" ЕАД, гр.София да заплати на ищците обезщетение за неимуществени вреди, както следва: на ищцата М. Б. Х. - 100 000 лева, на ищцата Н. Й. П. - 20 000 лева. За горницата над уваЖ.те размери до предявените размери на обезщетение за неимуществени вреди от по 200 000 лева, исковете не са доказани и следва да се отхвърлят като неоснователни.

По исковете за заплащане на законна лихва:

С оглед частичната основателност на главните иски следва да бъдат разгледани и акцесорните претенции за присъждане на законна лихва върху определените обезщетения.

По отношение договорите за застраховка на гражданската отговорност в КЗ са предвидени специални правила, съобразно които застрахователят се задължава: на осн. чл. 429, ал. 1, т. 1 КЗ - да покрие в границите на определената в застрахователния договор застрахователна сума отговорността на застрахования за причинените от последния на трети лица имуществени и неимуществени вреди, които са пряк и непосредствен резултат от застрахователното събитие, а на осн. чл. 429, ал. 1, т. 2 КЗ – да покрие отговорността на застрахования за неизпълнение на негово договорно задълЖ.е. И в двата случая изрично чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ предвижда, че в

застрахователното обезщетение се включват и лихви за забава, когато застрахованият отговаря за тяхното плащане пред увреденото лице при условията на чл. 429, ал. 3 КЗ. Следователно от една страна отговорността на застрахователя спрямо увреденото лице е функционално обусловена от отговорността на застрахования, включително и по отношение на лихвите за забава, които последният дължи на увредения. От друга страна в чл. 429, ал. 3, изр. 2 КЗ изрично лимитира включените в застрахователното обезщетение, а оттам и в застрахователната сума, лихви за забава като ги ограничава до тези, които текат от момента на по-ранната от следните дати: датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от застрахования на осн. чл. 430, ал. 1, т. 2 КЗ или от датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от увреденото лице или от датата на предявяване на претенцията на увредения пред застрахователя за заплащане на застрахователно обезщетение, но не и от датата на настъпване на застрахователното събитие. По отношение на задължителна застраховка "Гражданска отговорност" на автомобилистите в чл. 493, ал. 1, т. 5 КЗ е предвидено, че застрахователят покрива отговорността на застрахования за лихвите по чл. 429, ал. 2, т. 2 КЗ, т. е. при ограниченията на чл. 429, ал. 3 КЗ - само в рамките на застрахователната сума и за периода с начало от уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие, респ. предявяване на претенция от увреденото лице. В чл. 494, т. 10 КЗ изрично се изключват от застрахователното покритие всички разноски и лихви извън тези по чл. 429, ал. 2 и ал. 5 КЗ при спазване на условията по чл. 429, ал. 3 КЗ, т. е. не се покриват лихви за периода от датата на деликта до датата на уведомяване на застрахователя.

След предявяване на претенцията по чл. 498 КЗ за застрахователя е налице нормативно предвиден срок за произнасяне по чл. 496 КЗ, като произнасянето и неизплащането в срок на застрахователно обезщетение е свързано с: 1/ изпадане на застрахователя в забава – чл. 497, ал. 1, т. 1 и т. 2 КЗ, в който случай той дължи лихва за собствената си забава, и 2/ с възможност увреденото лице да предяви пряк иск срещу застрахователя в съда на осн. чл. 498, ал. 3 вр. чл. 432, ал. 1 КЗ (в горния смисъл е и решение № 128/04.02.2020 г. по т. д. № 2466/2018 г. на ВКС, I т. о.).

Съобразно посоченото и като се вземе предвид, че според приетите по делото писмени доказателства (претенция 04.07.2022г.) ищците са заявили

пред застрахователя застрахователна претенция за заплащане на неимуществени вреди на 04.07.2022г., както и че застрахователят не е определил и изплатил застрахователно обезщетение в сроковете по чл. 496 КЗ, то застрахователят следва да покрие спрямо увредените лица отговорността на делинквента за дължимата лихва за забава върху обезщетението за неимуществени вреди от датата на предявяване на претенцията от увредените лица - 04.07.2022г., а след изтичане на срока по чл. 496, ал. 1 КЗ застрахователят дължи законна лихва върху присъденото обезщетение за собствената си забава.

Следователно претенцията за законна лихва върху обезщетенията за неимуществени вреди, считано от 04.07.2022г. до окончателното изплащане на сумите, е основателна и следва да бъде уважена.

Ишците претендират също, на основание чл. 497, ал. 1, т.1 от КЗ, и законна лихва върху претендираните суми за неимуществени вреди (главницата и лихвата по чл. 429 от КЗ) от 26.07.2022 г. - датата, следваща изтичането на срока по чл. 497, ал. 1, т. 1 от КЗ - петнадесет работни дни след уведомяването с извънсъдебната претенция, до окончателното им изплащане. От така формулирания петитум и от изразеното становище може да се направи извод, че ишците искат към обезщетението по чл. 432, ал. 1 от КЗ да се добави лихвата по чл. 429 от КЗ, като по този начин се формира главницата, върху която да се присъди обезщетението по чл. 497, ал. 1 от КЗ.

Съдът не споделя тезата на ишците.

Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и тъждествена по обем с отговорността на делинквента и заплащането на претендираната законна лихва излиза извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава. Уважаването на претенцията ще доведе до олихвяване на лихви (анатоцизъм), което е подчинено на специален правен режим, като съгл. чл. 10, ал. 3 от ЗЗД и става съобразно наредбите на БНБ, т. е. допустимо е само доколкото законът изрично го допуска и по ред и условия определени в нормативния акт. Уговарянето на лихва върху лихва е допустимо в отношенията между търговци – чл. 294, ал. 2 от ТЗ и в хипотезите на чл. 143, ал. 1, изр. 2 от ЗЗД и чл. 507 от ТЗ. В останалите случаи начисляването на лихва върху лихва е недопустимо съгласно действащото, както към момента на сключването на застрахователния договор, така и към този момент законодателство.

С оглед изложеното претенцията за заплащане на законната лихва върху претендираното обезщетение за вреди ведно със законната лихва по чл. 429, ал. 3 от КЗ от изтичане на петнадесетдневния срок по чл. 497, ал. 1, т. 1 от КЗ на 26.07.2022 г. до окончателното изплащане, следва да бъде отхвърлена, като неоснователна.

По разноските в процеса:

С оглед изхода на делото всяка от страните има право на разноски.

От ишците само ищцата Н. П. е направила разноски за държавна такса от 260 лв. и на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК ответникът ѝ дължи направените по делото разноски по съразмерност в размер 26, 00 лева.

С оглед изхода на спора, отправеното своевременно искане и на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. с ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата вр. чл. 7, ал. 2, т.5 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в полза на процесуалния представител на ищцата М. Х. - адв. Н. Д. – ШАК, следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер 10 380. 00 лв. с ДДС за предоставената безплатна правна помощ на тази ищца, съразмерно с уважената част от иска. На основание чл. 78, ал. 1 от ГПК вр. чл. 38, ал. 2 вр. с ал.1, т.2 от Закона за адвокатурата вр. чл. 7, ал. 2, т.3 от Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения, в полза на процесуалния представител на ищцата Н. П. - адв. Н. Д. – ШАК, следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер 2640. 00 лв. с ДДС за предоставената безплатна правна помощ на тази ищца, съразмерно с уважената част от иска. Претендираното адвокатско възнаграждение е равно на минималния еднократен размер по Наредба 1/2004 г., поради което възраж.ето за прекомерността му е неоснователно.

Ответникът също е претендирал присъждане на разноски за юрисконсултско възнаграждение и с оглед изхода на спора и разпоредбата на чл. 78, ал. 3 от ГПК, в полза на същия следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение в размер 400, 00 лв., определено на основание чл.78, ал.8 от ГПК вр. с чл.25, ал.2 от Наредба за заплащането на правната помощ вр. с чл.37 от ЗПП.

Когато делото е решено в полза на лице, освободено от държавна такса или от разноски по производството, осъденото лице е длъжно да заплати всички дължащи се такси и разноски. Съответните суми се присъждат в полза

на съда – чл. 78, ал. 6 ГПК. С оглед изложеното, ответното дружество следва да бъде осъдено да заплати съразмерно с уважената част от исковете общо сумата 4800 лв. в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Окръжен съд – Враца, представляваща дължимата държавна такса.

Така мотивиран, на основание чл. 432, ал. 1 КЗ и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, Врачански окръжен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА „ДЗИ Общо застраховане” ЕАД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, ДА ЗАПЛАТИ на М. Б. Х., ЕГН *****, с адрес: ***, сумата 100 000 /сто хиляди/ лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от смъртта на Б. Ц. Х., ЕГН:*****, в резултат на ПТП, настъпило на 12.03.2022г., около 10:40 ч. в гр. Враца, *** ***, по вина на водача А. З. Н., ЕГН *****, управлявал лек автомобил „Фиат”, модел „Пунто“, с рег. № ВР *** СА, застрахован по застраховка "Гражданска отговорност на автомобилистите" при „ДЗИ Общо застраховане” ЕАД, ведно със законната лихва за забава върху тази сума, считано от 04.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, като ОТХВЪРЛЯ предявения иск за обезщетение за неимуществени вреди с правно основание чл. 432 КЗ вр. чл. 380 КЗ, във вр. с чл. 45 и чл. 52 ЗЗД в частта за разликата над сумата 100 000, 00 лв. до пълния претендиран размер от 200 000,00 лв., както и иска с правно основание чл. 497, ал. 1, т. 1 КЗ за присъждане на законната лихва върху сумата, формирана от претендираното обезщетение за неимуществени вреди от 200 000 лева плюс лихвата на основание чл. 429, ал. 3 КЗ, считано от 26.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, като неоснователни.

ОСЪЖДА „ДЗИ Общо застраховане” ЕАД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, ДА ЗАПЛАТИ на Н. Й. П., ЕГН *****, с постоянен адрес: ***, сумата 20 000 /двадесет хиляди/ лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди, изразяващи се в болки и страдания от смъртта на Б. Ц. Х., ЕГН:*****, в резултат на ПТП, настъпило на 12.03.2022г., около 10:40 ч. в гр. Враца, *** ***, по вина на водача А. З. Н., ЕГН *****, управлявал лек автомобил „Фиат”, модел „Пунто“, с рег. № ВР *** СА, застрахован по застраховка "Гражданска

отговорност на автомобилистите" при „ДЗИ Общо застраховане" ЕАД, ведно със законната лихва за забава върху тази сума, считано от 04.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, като ОТХВЪРЛЯ предявения иск за обезщетение за неимуществени вреди с правно основание чл. 432 КЗ вр. чл. 380 КЗ, във вр. с чл. 45 и чл. 52 ЗЗД в частта за разликата над сумата 20 000, 00 лв. до пълния претендиран размер от 200 000,00 лв., както и иска с правно основание чл. 497, ал. 1, т. 1 КЗ за присъждане на законната лихва върху сумата, формирана от претендираното обезщетение за неимуществени вреди от 200 000 лева плюс лихвата на основание чл. 429, ал. 3 КЗ, считано от 26.07.2022 г. до окончателното ѝ изплащане, като неоснователни.

ОСЪЖДА „ДЗИ Общо застраховане" ЕАД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, ДА ЗАПЛАТИ на Н. Й. П., ЕГН *****, с постоянен адрес: ***, по съразмерност разноски за държавна такса от 26, 00 лева.

ОСЪЖДА М. Б. Х., ЕГН *****, с адрес: ***, и Н. Й. П., ЕГН *****, с постоянен адрес: ***, ДА ЗАПЛАТЯТ на „ДЗИ Общо застраховане" ЕАД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, разноски по съразмерност в размер 400, 00 лв. юрисконсултско възнаграждение.

ОСЪЖДА „ДЗИ Общо застраховане" ЕАД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, ДА ЗАПЛАТИ на адвокат Н. Н. Д., ЕГН ***** – ШАК, с адрес на кантората ***, сумата 10 380. 00 лв. с ДДС, представляваща адвокатско възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска помощ и съдействие на М. Б. Х., ЕГН *****, както и сумата 2640. 00 лв. с ДДС, представляваща адвокатско възнаграждение за оказаната безплатна адвокатска помощ и съдействие на Н. Й. П., ЕГН *****, - и двете ищци по т.д. № 162/2022г. на Окръжен съд - Враца, съразмерно с уважената част на исковете.

ОСЪЖДА „ДЗИ Общо застраховане" ЕАД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление ***, ДА ЗАПЛАТИ полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Окръжен съд - гр. Враца държавна такса в размер 4800 лв. /четири хиляди и осемстотин/ лв., съразмерно на уважената част от исковете, както и 5 (пет) лева – за служебно издаване на изпълнителен лист при неплащане на сумата в срока за доброволно изпълнение.

Решението може да се обжалва пред Апелативен съд - София в двуседмичен срок от връчване на препис от него на страните.

Съдия при Окръжен съд – Враца: _____